

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Olgy Klímové a soudkyň JUDr. Marty Havlové a JUDr. Jany Řeřichové v právní věci **žalobce Českomoravská investiční, a.s.**, IČ: 49969854, se sídlem Brno, Bartošova 1833/6, zastoupeného advokátem Mgr. Davidem Jüngerem se sídlem Ostrava, 28. října 219/438 proti **žalovaným: 1) TOBA TRADE, s.r.o.**, IČ: 26860414, se sídlem Ostrava, Ludvíkova 1351/16, zastoupenému advokátkou JUDr. Světlanou Vargovou se sídlem Ostrava, Musorgského 14 a **2) Správa železniční a dopravní cesty, státní organizace**, IČ: 70994234 se sídlem Praha, Prvního pluku 367/5, o určení neplatnosti smlouvy a určení vlastnického práva, o odvolání žalobce do rozsudku Okresního soudu Plzeň-jih ze dne 12.6.2007, č.j. 4 C 12/2007-301,

t a k t o :

I. Rozsudek soudu I. stupně se p o t v r z u j e.

II. Žalobce je povinen zaplatit prvému žalovanému na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 19.218,50 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám právní zástupkyně prvního žalovaného, advokátky JUDr. Světlany Vargové.

III. Žalobce a druhý žalovaný nemají vůči sobě právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

O d ů v o d n ě n í

Napadeným rozsudkem soud I. stupně zamítl žalobu žalobce, kterou se domáhal jednak určení, že kupní smlouva uzavřená mezi žalovanými dne 18.12.2006, kterou došlo k převodu nemovitostí zapsaných na LV č. ■■■■■, vedeném pro katastrální území ■■■■■, je

neplatná a jednak určení, že Česká republika je vlastníkem těchto nemovitostí. Dále žalobci uložil povinnost nahradit 1. žalovanému náklady řízení před soudem 1. stupně ve výši 44.457,- Kč ve lhůtě tří dnů od právní moci rozhodnutí k rukám zástupce žalovaného a konečně o nákladech řízení mezi žalobcem a 2. žalovaným rozhodl tak, že tito účastníci nemají vůči sobě právo na jejich náhradu. Rozsudek odůvodnil tím, že žalobce se podanou žalobou jako neúspěšný zájemce o koupi nemovitostí patřících státu domáhal určení jednak neplatnosti kupní smlouvy, kterou nemovitosti byly převedeny do vlastnictví 1. žalovaného, a jednak určení, že vlastníkem označených nemovitostí je Česká republika. Na požadovaném určení soud 1. stupně ve smyslu ustanovení § 80 písm. c) o.s.ř. neshledal naléhavý právní zájem, proto žalobu zamítl. Pokud žalobce požadoval žalobou určení, že vlastníkem je Česká republika, pak z provedených důkazů vyplynulo a je nepochybným, že nadále Česká republika je vlastníkem označených nemovitostí, neboť vkladové řízení u katastrálního úřadu bylo s ohledem na zahájené soudní řízení přerušeno a podle výpisu z katastru nemovitostí je Česká republika stále vlastníkem předmětných nemovitostí. Žalobu o určení neplatnosti kupní smlouvy soud 1. stupně zamítl rovněž z důvodu nedostatku naléhavého právního zájmu žalobce a to proto, že nejsou splněny základní kritéria pro existenci naléhavého právního zájmu na požadovaném určení. Podrobně v odůvodnění popsal tradiční povahu a funkci určovací žaloby, čím oproti žalobě na plnění je charakterizována, zejména zdůraznil, že v případě existence naléhavého právního zájmu je dán požadavek, aby žalobou navržený rozsudek měl dopad na existující právo (právní vztah žalobce), čili aby odvrátil ohrožení tohoto práva nebo odstranil nejistotu ohledně jeho existence. O takový případ v případě žalobce se nejedná, neboť žalobce po vydání požadovaného rozsudku na určení neplatnosti uzavřené kupní smlouvy mezi žalovanými by nemohl uplatňovat žádné své právo. V případě vyhovujícího rozsudku by totiž jediným přínosem pro žalobce mohlo být pouze to, že by v budoucnu mohl – kdyby prodej sporného majetku formou soutěže probíhal znovu (což samo není jisté) – získat určitou příležitost sporný majetek nabýt. Pro zabezpečení takové nejisté možnosti do budoucna však žaloba na určení není zakotvena a je třeba vycházet ze zásadního právního principu, že zpochybnění cizího právního úkonu a zásah do existujících vztahů jsou tak závažné, že je nelze založit pouze na potencialitě budoucího prospěchu. Soud 1. stupně tedy dovodil, že podmínky výjimečné přípustnosti určovací žaloby osoby, která se neúčastní na sporném právním vztahu, nelze na ochranu jejího potencialního budoucího prospěchu rozšiřovat. Dále se soud 1. stupně v odůvodnění rozhodnutí vypořádal i s rozhodnutím Nejvyššího soudu publikovaným ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. R 9/2001, v němž je konstatován právní názor, že neúspěšný účastník nabídkového řízení má naléhavý právní zájem na určení, že smlouva o převodu nemovitostí ve vlastnictví obce, kterou obec uzavřela s jiným zájemcem o koupi je neplatná, když podle rozhodnutí Nejvyššího soudu by takový rozsudek byl dostatečným podkladem k tomu, aby se opomenutý zájemce mohl domáhat práv, která mu porušením povinností orgány obce byla upřena. S ohledem na odlišný případ v dané věci, kdy žalobce, který byl, shodně jako ostatní zájemci o koupi, informovaný o nastavených podmínkách prodeje označených nemovitostí, tyto podmínky však žalobce neakceptoval, pak nejde o obdobný případ, pro nějž by bylo možno ve smyslu ustanovení citovaného rozhodnutí Nejvyššího soudu dovodit naléhavý právní zájem na určovací žalobě k určení neplatnosti posléze uzavřené kupní smlouvy s jiným zájemcem, který nastavené podmínky prodeje splnil. Výrok o nákladech řízení odůvodnil soud 1. stupně ustanovením § 142 odst. 1 o.s.ř., kdy v řízení úspěšným žalovaným vzniklo právo na náhradu účelně vynaložených nákladů, které v případě 1. žalovaného představují odměnu za právní zastoupení včetně jízdného a 19 % DPH.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce včasné odvolání. Namítal nesprávné právní posouzení věci i nedostatečná skutková zjištění. V odvolání obsáhle poukázal na obecnou úpravu obsaženou v Ústavě i v Listině základních práv a svobod, zaručující účastníku ochranu práva, kterou mu má poskytovat příslušný soud formou projednání věci a jejího meritorního rozhodnutí. Právě přijetím napadeného rozhodnutí podle žalobce došlo k tomu, že mu bylo odepřeno právo na poskytnutí spravedlnosti, když soud v podstatě rozhodl procesně, nikoliv však meritorně. Již sama o sobě tato skutečnost podle žalobce způsobuje, že napadené rozhodnutí vykazuje takové vady, že nemůže při přezkoumání odvolacím soudem obstát. Nesouhlasí se závěrem soudu že by na určovací žalobě nebyl naléhavý právní zájem, a to proto že žalobce ze své pozice nemohl ani nemůže napadnout provedené výběrové řízení jinak než podáním určovací žaloby, ve které poukáže na fakt, že celý proces provedeného výběrového řízení v mnoha různých směrech odporuje platné právní úpravě, což má za následek neplatnost uzavřených kupních smluv. Dále žalobce v odvolání namítá, že soud nesprávně posoudil otázku naléhavého právního zájmu spojenou s principem veřejnosti údajů evidovaných v katastru nemovitostí a závěr soudu v tom smyslu, že žalobu na určení může ten, kdo není účastníkem napadeného právního vztahu, podat jen tehdy, pokud by mu v případě úspěchu vzniklo vykonatelné právo, je podle názoru odvolatele zcela nesprávný. Žalobce má za to, že dostatečným způsobem osvětlil, že v případě úspěchu ve věci by došlo k výraznému zlepšení jeho postavení a požadavek na to, aby mu v důsledku úspěchu ve věci vzniklo vykonatelné právo, je nemožný. Avšak nemůže to být důvodem, proč soud se předloženou žalobou odmítne věcně zabývat. Dále za nesprávný považuje žalobce závěr soudu v tom, že chybí právní úprava umožňující napadení prodeje majetku, kdy nebyla respektována platná právní úprava. K tomu žalobce v odvolání uvedl, že nepolemizuje s tím, že státní majetek může být prodán bez soutěže vybranému zájemci, nicméně v daném případě se tak nedělo, protože v rámci jakéhosi výběrového řízení byla organizována soutěž o nejvýhodnější nabídku. Pokud pak byla organizována soutěž, pak musí být každému zachováno právo, aby s ním bylo zacházeno stejně jako s ostatními. Pokud se tak nestalo, je na místě zkoumat, zda takovéto porušení zákona způsobuje neplatnost uzavřených smluv či nikoliv a právě k tomu může sloužit jen žaloba na určení a žádný jiný prostředek není přípustný. Dle názoru odvolatele se na daný případ vztahuje rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. R 9/2001, které v obdobných případech shledává naléhavý právní zájem na určovací žalobě. Navrhl proto zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení soudu I. stupně k dalšímu řízení, eventuelně - v případě shledání podmínek pro meritorní rozhodnutí - vyhovění jeho žalobě v plném rozsahu. Dalším podáním žalobce doplnil své odvolání tak, že namítá absolutní neplatnost uzavřené kupní smlouvy i pro rozpor s právem Evropských společenství, a to proto, že smlouva je neplatná pro rozpor se zákonem, neboť jejím uzavřením došlo k porušení předpisů upravujících veřejnou podporu (článek 87 odst. 1 Smlouvy o založení Evropských společenství). Podle odvolatele uzavřením celého „konvolutu“ kupních smluv ohledně prodeje státního majetku ve správě 2. žalovaného, došlo k poskytnutí veřejné podpory 1. žalovanému. V doplněném podání pak přesně specifikuje znaky, z nichž dovozuje naplnění ustanovení vymezující veřejnou podporu. Uvedl, že se domnívá, že uzavřením předmětných smluv spolu s dalšími smlouvami mohlo dojít k poskytnutí veřejné podpory ve prospěch 1. žalovaného a soud jako orgán povolaný k rozhodování (když kterýkoliv komunitární soud je vedle Evropské komise oprávněn rozhodnout o tom, zda veřejná podpora byla poskytnuta či nikoliv), je povinen v souladu s článkem 88 odst. 3 poslední věta Smlouvy o založení Evropských společenství (dále jen SES) zajistit navrácení protiprávního stavu. Kladné rozhodnutí soudu v dané věci s ohledem na tato doplněná skutková tvrzení může zlepšit i případné žalobcovo postavení v řízení před Evropskou komisí o tom, zda uzavřením předmětných smluv mohlo dojít

k poskytnutí veřejné podpory, kde může žalobce získat postavení takzvané zainteresované (dotčené) strany. Vzhledem k tomu však, že žalobci je známo, že v jiných řízeních, která dosud proběhla, soudy vůbec nepřistoupily k aplikaci práva Evropských společenství (zejména k aplikaci článku 87 až 89 SES a dále sdělení Evropské komise č. 97/C 209/03), pak žalobce navrhuje, aby v dané věci odvolací soud přerušil odvolací řízení a obligatorně zahájil u Evropského soudního dvora postupem podle článku 234 SES řízení o předběžné otázce, a to jednak ohledně výkladu právní povahy citovaných komunitárních pravidel (to je bezprostřední aplikovatelnost) a jednak o výklad jejich obsahu.

Druhý žalovaný ve vyjádření k odvolání navrhl potvrzení napadeného rozsudku s tím, že se se závěry soudu I. stupně o neexistenci naléhavého právního zájmu se zcela ztotožňuje.

Rovněž první žalovaný prostřednictvím svého zástupce navrhl potvrzení napadeného rozsudku, když žalobce neprokázal naléhavý právní zájem na požadovaném určení a poukázal na to, že soud I. stupně se věcí velmi podrobně zabýval, vysvětlil situaci ve vztahu k žalobám na určení v celém vývoji od prvorepublikové právní úpravy do současnosti. Dále poukázal i na to, že v obdobné věci proběhly již další spory, v nichž žalobce neobstál a nově proto začal používat argumentaci o povinnosti použít v dané věci právo Evropské unie, což dle I. žalovaného není v dané věci důvodné.

Odvolací soud podle § 212 a § 212a o.s.ř. přezkoumal rozsudek soudu I. stupně včetně předcházejícího řízení, přihlédl k obsahu odvolání i vyjádření k němu a dospěl k závěru, že odvolání žalobce není důvodné.

Předně se odvolací soud musel vypořádat s návrhem žalobce na přerušení řízení podle ustanovení § 109 odst. 2 písm. d) o.s.ř. a předložení věci Evropskému soudnímu dvoru k zodpovězení předběžné otázky ve vztahu k bezprostřední aplikovatelnosti komunitárních pravidel (konkrétně článku 87 odst. 1 Smlouvy o založení Evropských společenství o veřejné podpoře) a o výklad jejich obsahu a dospěl k závěru, že není důvod pro vyhovění takovému návrhu žalobce a přerušení řízení (článek 234 Smlouvy o založení Evropských společenství, dále jen SES). Předně právo Evropské unie nezakládá obligatorní povinnost soudu za každé situace předkládat Soudnímu dvoru předběžnou otázku, a to na základě pouhého tvrzení účastníka řízení. Soudní dvůr již judikoval, že je vždy na uvážení soudu, aby zvážil relevanci otázky pro rozsouzení sporu a obrátil se pak s předběžnou otázkou k Soudnímu dvoru podle vlastního uvážení bez ohledu na to, navrhuje-li tento postup nějaká strana či nikoliv. V daném případě pak odvolací soud dospěl k závěru, že v dané věci v rámci přezkumu rozsudku soudu I. stupně, jímž došlo k zamítnutí určovací žaloby žalobce pro neexistenci naléhavého právního zájmu na takovém určení, nejsou splněny podmínky pro to, aby v rámci tohoto řízení byl Soudní dvůr žádán o rozhodnutí o předběžné otázce podle článku 234 SES. Z dostupné judikatury soudního dvora totiž vyplývá, že důvodem k přerušení řízení a podání žádosti Soudnímu dvoru o rozhodnutí o předběžné otázce je takové zjištění skutkového stavu věci, který soudu vytváří dostatečně spolehlivý základ pro aplikaci práva. Jaké skutečnosti jsou právně významnými, to určuje hmotné právo, které má být ve věci aplikováno a vyloženo. Předmětem přezkumu odvolacího soudu v rámci tohoto odvolacího řízení je však rozhodnutí soudu I. stupně, v němž otázka hmotného práva řešena není, neboť žaloba nebyla shledána důvodnou na základě okolností procesní povahy – nedostatku naléhavého právního zájmu ve smyslu ustanovení § 80 písm. c) o.s.ř. Skutkový stav, kdy žalobce požadoval určení jak neplatnosti označené kupní smlouvy, tak určení, že Česká republika je vlastníkem označených

nemovitostí, tedy s ohledem na přijatý právní názor soudu I. stupně o nedostatku naléhavého právního zájmu, nebyl z hlediska hmotného práva vůbec zjišťován. Již jen z tohoto hlediska není dán důvod pro předložení věci k rozhodnutí o předběžné otázce Evropskému soudnímu dvoru, a to proto, že nejde o spor o výklad hmotného práva. Proto odvolací soud návrhu žalobce na přerušení řízení podle § 109 odst. 2 písm.d) o.s.ř. nevyhověl.

Pokud pak jde o samotné rozhodnutí soudu I. stupně, který žalobu žalobce v obou požadovaných nárocích, a to jak vyslovení určení neplatnosti kupní smlouvy, tak určení, že vlastníkem označených nemovitostí je Česká republika, zamítl pro neexistenci naléhavého právního zájmu, pak odvolací soud se se závěrem soudu I. stupně zcela ztotožňuje. Soud I. stupně v odůvodnění svého rozhodnutí rozebírá velmi pečlivě otázku naléhavého právního zájmu a za jakých okolností lze naléhavý právní zájem ve výjimečných případech, tedy v těch, ve kterých by bez požadovaného určení bylo postavení účastníka nejisté, lze shledat. Soud I. stupně v odůvodnění svého rozhodnutí, které obsahuje všechny náležitosti ve smyslu ustanovení § 157 o.s.ř. podrobně uvádí, na základě jakých úvah k zamítavému stanovisku dospěl včetně toho, proč na daný případ neaplikoval rozhodnutí Nejvyššího soudu, publikované ve sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. R 9/2001 o existenci naléhavého právního zájmu na určovací žalobě. Jak již shora uvedeno, odvolací soud se se závěry soudu I. stupně zcela ztotožňuje a odkazuje na zcela vyčerpávající odůvodnění soudu I. stupně v napadeném rozsudku.

Odvolací soud považuje za nutné zdůraznit pouze to, že pokud jde o nárok žalobce na určení, že Česká republika je vlastníkem označených nemovitostí, pak zcela nepochybně za situace, kdy nadále vlastnictví označených nemovitostí České republice svědčí, nemůže být a také není na takovém určení naléhavý právní zájem. Stejně tak pokud jde o kupní smlouvu, u níž žalobce požadoval určení neplatnosti a označoval okolnosti, z nichž dovozoval existenci naléhavého právního zájmu na takovém určení, které postupně v průběhu řízení a i v řízení odvolacím ještě rozšiřoval a doplňoval, tak i v tomto případě považuje odvolací soud rozsudek soudu I. stupně v jeho závěru o neexistenci naléhavého právního zájmu za zcela správný a to proto, že prohlášením smlouvy za neplatnou by k zlepšení postavení žalobce nedošlo. Není ani splněna podmínka, že by bez požadovaného určení mělo být ohroženo právo žalobce či by se jeho právní postavení stalo nejistým. Je totiž nutno mít na zřeteli tu skutečnost, že šlo o odlišnou situaci, než jaká byla uvažována v rozhodnutí Nejvyššího soudu R č. 9/2001. V tomto přezkoumávaném řízení bylo objasněno (a žalobcem již následně nebylo ani zpochybňováno), že nešlo o převod majetku z vlastnictví státu formou výběrového řízení za existence splnění podmínek podle zákona č. 219/2000 Sb., ale o situaci takovou, že 2. žalovaný, který byl příslušný k hospodaření s tímto majetkem určeným k úhradě závazku státní organizace České dráhy postupoval na základě usnesení vlády ČR ze dne 19.7.2006 č. 870, jímž předmětné nemovitosti byly vyňaty z privatizace podle zákona č. 92/1991 Sb. a určeny k prodeji vybranému zájemci za pravidel předem stanovených 2. žalovaným a realizovanými zprostředkovatelem vybraným 2. žalovaným. S předem stanovenými pravidly prodeje byl žalobce seznámen, což ostatně žalobce ve svých tvrzeních nijak nezpochybňoval, a nezpochybňoval ani to, že nastavené podmínky prodeje neakceptoval a nesplnil je. Jde tedy o zcela odlišný případ než ty, kterých se dotýká dosud přijatá judikatura Nejvyššího soudu, která dovozuje existenci naléhavého právního zájmu, a to v případě neúspěšného účastníka výběrového řízení za předpokladu, že splnil podmínky výběrového řízení či v případě kteréhokoli třetího subjektu, který se neúčastnil výběrového řízení proto, že při jeho vyhlášení byl porušen zákon. Zcela zjevně o takový případ se v dané věci nejednalo, sám žalobce připouštěl, že byl seznámen s podmínkami prodeje vyhlášenými druhým žalovaným

který byl k takovému postupu oprávněn, avšak ty parametry prodeje, jak byly nastaveny, žalobce neakceptoval a nesplnil je. Odvolací soud proto shodně jako soud I. stupně je toho názoru, že za takové situace nemůže mít žalobce naléhavý právní zájem na určení neplatnosti kupní smlouvy, uzavřené mezi prvním a druhým žalovaným. Proto rozsudek soudu I. stupně včetně správného výroku o nákladech řízení jako rozhodnutí věcně správné a zákonné podle § 219 o.s.ř. v plném rozsahu potvrdil.

O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 224 odst. 1 o.s.ř. ve spojení s ustanovením § 142 odst. 1 o.s.ř., kdy v odvolacím řízení úspěšní žalovaní mají právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení. Druhý žalovaný se práva na náhradu nákladů odvolacího řízení vzdal a prvému žalovanému byly přiznány náklady představující odměnu za právní zastoupení 20.000,- Kč podle § 5 písm. b) vyhlášky č. 484/2000 Sb. ve výši jedné poloviny, neboť v odvolacím řízení byl zástupcem I. žalovaného učiněn pouze jeden úkon – účast při odvolacím jednání (§ 18 odst. 1 vyhlášky č. 484/2000 Sb.), dále jeden režijní paušál po 300,- Kč, náhrada ztráty času ze sídla substitučního zástupce I. žalované, tj. Olomouc-Plzeň a zpět za 18 půlhodin po 100,- Kč, náhradu cestovného za 760 km při použití motorového vozidla s průměrnou spotřebou 5,5 litru benzínu Natural na 100 km. Při ceně tohoto paliva 27,80 Kč činila cena spotřebovaných pohonných hmot celkem 1.162,- Kč, k tomu náleží takzvaná základní náhrada za použití motorového vozidla ve výši 3,80 Kč za 1 km jízdy, což činí 2.888,- Kč, tedy celkem náklady cestovného 4.050,- Kč. Tedy odměna za právní zastoupení včetně cestovného a náhrady za promeškaný čas činí 16.150,- Kč, k tomu podle § 137 odst. 3 o.s.ř. náleží 19 % DPH, tj. 3.068,50 Kč, tedy celkem náklady odvolacího řízení jsou 19.218,50 Kč, které je žalobce povinen zaplatit I. žalovanému ve lhůtě tří dnů od právní moci rozsudku (§ 160 odst. 1 o.s.ř.) a k rukám zástupce žalovaného (§ 149 odst. 1 o.s.ř.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e n í** dovolání přípustné, ledaže na základě dovolání podaného ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu ČR v Brně prostřednictvím Okresního soudu Plzeň-jih dospěje dovolací soud k závěru, že napadené rozhodnutí má po právní stránce zásadní význam.

V Plzni dne 18.10.2007

Za správnost vyhotovení:
Ludmila Velková

JUDr. Olga Klímová, v.r.
předsedkyně senátu